

Samen Werken aan Talent

WERKAGENDA MBO 2023-2027

14 FEBRUARI 2023

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

MKB
Nederland

Het zijn de
studenten van nu
die oplossingen
bedenken en
maken voor de
uitdagingen van
morgen.

Inhoudsopgave

Inleiding

Prioriteit 1 | Het bevorderen van kansengelijkheid

Doelstelling 1.1

Doelstelling 1.4

Doelstelling 1.2

Doelstelling 1.5

Doelstelling 1.3

Prioriteit 2 | Het verbeteren van de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt

Doelstelling 2.1

Doelstelling 2.2

Doelstelling 2.3

Prioriteit 3 | Onderwijs voor de toekomst: kwaliteit, onderzoek en innovatie

Doelstelling 3.1

Doelstelling 3.3

Doelstelling 3.2

Doelstelling 3.4

Governance, monitoring en financiën

Regionale vertaling

Een lerende aanpak

Investerings in het mbo

Bijlagen 1: werkagenda acties

Werkagenda acties prioriteit 1

Werkagenda acties prioriteit 2

Werkagenda acties prioriteit 3

Inleiding

Het mbo is **rijk aan talent** dat we moeten koesteren en benutten. Het mbo speelt een cruciale rol in onze economie en is van essentiële waarde voor onze samenleving.

Het vormt als het ware de motor voor grote maatschappelijke uitdagingen zoals de energietransitie, de woningbouw, het onderwijs en de zorg. Het zijn de studenten van nu die oplossingen bedenken en maken voor de uitdagingen van morgen. Met de focus op de beroepspraktijk is het mbo een drijvende kracht voor innovatie. De wereld benijdt de nauwe verwevenheid tussen opleiding en beroepspraktijk in ons land, en de vele mogelijkheden die dit biedt voor een groot deel van onze jongeren en volwassenen. Nederland mag dan ook oprecht trots zijn op het mbo.

Het mbo heeft de basis op orde

Het mbo kent een diversiteit aan studenten, met eigen behoeften.

Ruim 513.000¹ studenten volgen momenteel een bekostigde mbo-opleiding en zo'n 45.000² studenten volgen een opleiding in het niet-bekostigde, particuliere mbo.

Het grootste deel bestaat uit initiële studenten die we opleiden voor een beroep of voor een vervolgopleiding en tot een goed burger. Daarnaast zijn er werkenden en werkzoekenden die zich willen bij-, of omscholen om hun arbeidsmarktpositie te verbeteren.

Voor hen ligt de focus op het behalen van een certificaat of diploma, het inburgeringstraject of het verbeteren van hun basisvaardigheden. Deze diversiteit aan behoeften spiegelt de diversiteit aan studenten. Zo is 11% (ruim 46.000) van de mbo-studenten ouder dan 25 jaar (veelal niet-initiële studenten). Één op de drie studenten in het mbo stroomt in van buiten het onderwijs (na minimaal 1 jaar afwezig te zijn), en meer dan één op de vier mbo-studenten heeft al eerder een mbo-diploma behaald. Ruim de helft van de groep 25-plussers bestaat uit studenten die terugkeren op het mbo nadat ze al eerder een diploma hebben gehaald.

Bijna 35.000 docenten en andere onderwijsgevendenden werken er hard aan om deze studenten, van jong tot oud, een goede basis te bieden voor hun toekomst. Met hun kennis, passie en enthousiasme zijn zij degenen die voor studenten het verschil kunnen maken. Ook de ruim 250.000 door SBB erkende leerbedrijven en hun praktijkopleiders vervullen een essentiële rol in de beroepsopleiding van studenten. Zij maken het mogelijk dat studenten door middel van een stage of leerbaan kunnen leren in de praktijk.

Mbo-studenten geven hun opleiding en hun mbo-instelling (zowel de publieke als private) gemiddeld een voldoende. Mbo-scholen presteren grotendeels in lijn met de kwaliteitsambities. De financiële gezondheid is de afgelopen jaren verbeterd. Het mbo staat er dus goed voor.

¹ Deelrapport – De staat van het middelbaar beroepsonderwijs 2022

² Deelrapport – De staat van het middelbaar beroepsonderwijs 2022

De uitdagingen van deze tijd vragen om een versterkt mbo

Met een brede coalitie van studenten, docenten en andere (onderwijsgevende) medewerkers, mbo-scholen, werkgevers, en gemeenten hebben we de ambitie om alle denkkraft en creativiteit in en rond het beroepsonderwijs te mobiliseren om het mbo verder te verbeteren en te ontwikkelen. Dat is ook nodig. De uitdagingen van deze tijd vragen daarom. De persoonlijke groei van de student, die zich ontwikkelt kort na een coronapandemie in een woelige wereld met economische onzekerheid, ongelijkheid en arbeidsmarktkrapte, staat in deze gezamenlijke Werkagenda centraal.

De mentale gezondheid van de student draagt bij aan gemotiveerde studiekeuzes.

Want: het mbo vervult als opleider voor veel jongeren en volwassenen een cruciale rol

Studenten verdienen een duurzame toekomst met voldoende perspectief. Een stimulerende, veilige leeromgeving waarin studenten worden gehoord en gezien, met aandacht voor hun persoonlijke ontwikkeling en behoeften, verhoogt het welzijn en vertrouwen van studenten. De mentale gezondheid van studenten draagt bij aan gemotiveerde studiekeuzes en creëert perspectief. **School is ook de plek waar studenten zich ontwikkelen als mens.**

Het welzijn van een deel van de studenten staat gegeven de coronapandemie en de onzekere tijden waarin we verkeren flink onder druk. Er zijn studenten die te maken krijgen met stagediscriminatie, die kampen met mentale problemen, of die de maatschappij en de school

niet als sociaal veilig of toegankelijk ervaren. In deze Werkagenda zetten wij ons in voor het mbo als een veilige en fijne plek voor studenten, waar ontmoeting en verbinding plaats vindt.

Om studenten het beste beroepsonderwijs te kunnen bieden, zijn voldoende goede docenten, leerbedrijven, praktijkopleiders en andere onderwijsgevers nodig. Onderwijsprofessionals die zich blijven ontwikkelen zijn onmisbaar. Zij maken de kwaliteit van het onderwijs. Met deze Werkagenda mbo zetten we daarom ook in op de verdere professionalisering van opleiders in het mbo en helpen we hen met de opgaven die ze ervaren. Zo is en blijft het mbo een aantrekkelijke sector om in te werken.

In het mbo doet iedereen volwaardig mee

Er zijn studenten die door omstandigheden (waaronder onvoldoende financiële middelen, een beperking of chronische ziekte, een onderbroken schoolcarrière, gebrek aan een helpende omgeving) extra hulp nodig hebben om hun vaardigheden en potentie ten volle te ontplooien. In deze Werkagenda zetten wij ons daarvoor in.

Alle studenten hebben recht op gelijke kansen om hun vaardigheden en talenten ten volle te ontplooien en om een passende leerroute te doorlopen.

Zo vinden wij het belangrijk dat **iedere student gelijke kansen**

heeft op een stage. Studenten met een migratieachtergrond moeten (soms) meer moeite doen om een stageplek te vinden dan studenten zonder migratieachtergrond. Dat is onacceptabel. Studenten mogen niet gediscrimineerd worden of ongelijke kansen ervaren op basis van hun achtergrond of andere persoonskenmerken, zoals een ondersteuningsbehoefte als gevolg van een chronische ziekte, een handicap of anderszins.

Ook zien we dat er nu nog te veel jongeren zijn die het onderwijs zonder startkwalificatie verlaten. Oorzaken zijn vooral verkeerde studiekeuze, toenemende multiproblematiek onder jongeren en een krappe arbeidsmarkt. Het voortijdig schoolverlaten is vergroot door de coronapandemie. Het aantal jongeren zonder startkwalificatie kan en moet lager, want studenten die uitstromen met een diploma hebben een sterkere en duurzamere positie op de arbeidsmarkt.

Bovendien hebben alle studenten in Nederland recht op een gelijkwaardige behandeling. Het mbo vormt met het hbo en wo namelijk een brede waaier aan opleidingsmogelijkheden, ieder met eigen waarde en unieke kwaliteiten. Naast elkaar. Om gelijkwaardigheid te bereiken moeten nog vele stappen worden gezet. Dat zit bijvoorbeeld in bewustwording in taalgebruik, waarbij soms nog onnodig onderscheid wordt gemaakt tussen mbo, hbo en wo studenten. Ook in het studentenleven moeten alle studenten in het mbo, hbo en wo in principe dezelfde mogelijkheden krijgen. Dat geldt ook voor het opdoen van internationale competenties, bijvoorbeeld door een buitenlandervaring.

Er is werk aan de winkel: het mbo talent is hard nodig

Er is op dit moment volop werk. De werkeloosheid is historisch laag en de arbeidsmarkt uitzonderlijk krap. Een krappe arbeidsmarkt biedt kansen voor mensen. Er is veel vraag naar onze afgestudeerde mbo-studenten: 81% heeft binnen drie maanden een baan, waarvan bijna 80% op het niveau van afstuderen en het merendeel gerelateerd aan de studierichting. De roep om het bij- en omscholen van werkenden en niet-werkenden is luider dan ooit. Via het mbo kunnen volwassenen en zij-instromers een nieuw of steviger perspectief op de arbeidsmarkt krijgen. Het is des te belangrijker om de mogelijkheden van het mbo maximaal te benutten.

**81% heeft binnen
drie maanden
een baan**

Tegelijkertijd komt door de krapte de aanpak van maatschappelijke opgaven en de brede welvaart van Nederland onder druk te staan. De gevolgen zijn zichtbaar: zo rijden er minder treinen, worden restaurants op dagen tijdelijk gesloten en zijn er lange wachtlijsten in de kinderopvang. Er zijn veel extra vakmensen nodig, terwijl de instroom vanuit het vmbo in het mbo daalt.

Studenten die over hun opleiding goed geïnformeerd en vervolgens goed opgeleid worden, met een eerlijk vooruitzicht op wat de toekomst vraagt en mogelijk brengt, doen kennis en vaardigheden op die relevant zijn voor de arbeidsmarkt.

Zij maken verstandige keuzes over hun toekomst en waar ze willen gaan werken. Onder deze voorwaarden levert persoonlijke ontwikkeling goed opgeleide en gemotiveerde vakmensen op, die klaar staan om aan onze grote maatschappelijke uitdagingen een bijdrage te leveren. In deze Werkagenda zetten we in op kansrijk kiezen en opleiden.

Het mbo is van cruciale waarde.

Oog voor een stevige basis, excellent talent en onderzoek in het mbo

Steeds meer mensen kunnen niet goed genoeg lezen of rekenen om mee te komen in onze maatschappij. De beheersing van de basisvaardigheden onder jongeren in Nederland neemt af. We maken ons zorgen over deze trend. We willen de studenten in het mbo een stevige basis bieden. Daarbij hoort het voor studenten aantrekkelijk en effectief aanbieden van generieke vakken passend bij het beroepsonderwijs.

Naast het geven van een stevige basis moet het onderwijs studenten ook kansen bieden om zich maximaal te kunnen ontplooiën. Het aanbieden van excellentiemogelijkheden aan studenten in het mbo is onderdeel van de volgende stap naar nog meer kwaliteit in het mbo. Vakmeesterschap is een groot goed.

Het mbo is van cruciale waarde voor de realisatie van de maatschappelijke opgaven waar Nederland voor staat, zoals de klimaat- en energietransitie. Voor deze snelle veranderingen is het nodig dat het onderwijs actueel en adaptief is. Onderwijsteams zijn een drijvende kracht, omdat zij het mbo

op vernieuwende wijze vormgeven. We zorgen er daarom voor dat werken in het mbo aantrekkelijk is en blijft.

In deze Werkagenda zetten we in op de innovatie- en onderzoekskracht in het mbo, bijvoorbeeld door practoraten. Ook zetten we in op het verder ontwikkelen van technische innovaties en digitalisering. Beiden spelen niet alleen een belangrijke rol in de eerder genoemde maatschappelijke opgaven, maar ook in het aanbieden van aantrekkelijk, gepersonaliseerd onderwijs dat past bij de toekomst. De recent toegekende aanvragen uit het Nationaal Groeifonds: Digitaliseringsimpuls NL en Digitaal Onderwijs Goed Geregeld zorgen voor een impuls.

Samen werken we aan talent

Met deze Werkagenda spannen we – de Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs (JOB MBO), Beroepsvereniging Opleiders MBO (BVMBO), de MBO Raad, de Nederlandse Raad voor Training en Opleiding (NRTO), VNO-NCW / MKB-Nederland, Vereniging Nederlands Gemeenten (VNG), Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) – ons in zodat alle studenten optimaal meedoen in de maatschappij en op de arbeidsmarkt, en eerlijke kansen hebben om hun vaardigheden en talenten ten volle te ontplooien en om een passende leerroute te doorlopen.

De prioriteiten van deze agenda zijn dan ook:

Zo leveren we een bijdrage aan de uitdagingen waar onze samenleving op dit moment voor staat. Dat kunnen we alleen samen. Elk van ons heeft hier een rol in. Vanzelfsprekend zijn de mbo-scholen en de opleiders in het mbo cruciaal bij het bieden van uitdagend beroepsonderwijs. Studenten weten als geen ander wat daarvoor nodig is. Werkgevers zijn nodig voor de aansluiting op de arbeidsmarkt en het bieden van goede stages en leerbanen voor alle mbo-studenten. SBB erkent leerbedrijven, draagt zorg voor voldoende stages en leerbanen en bevordert de kwaliteit daarvan. Gemeenten zijn belangrijk

bij de ondersteuning van studenten en net-afgestudeerden op andere gebieden dan het onderwijs. Ook is van belang dat mbo-scholen, in overleg met regionale partijen en binnen een gelijk speelveld van publieke en private partijen, een fundamentele rol vervullen in bij- en omscholing van werkenden en werkzoekenden. In afstemming met interne en externe partners, maken mbo-scholen passend bij de praktijk in hun eigen regio afspraken over de interventies en het handelingsrepertoire voor realiseren van de ambities uit de Werkagenda.

Een Werkagenda: aan de slag en leren wat werkt

In deze Werkagenda spreken we af wat ieders inzet is op de belangrijkste ambities voor het mbo. Hiermee committeert ieder van ons zich aan de eigen rol en concrete bijdrage van zijn/haar organisatie aan de realisatie van de gezamenlijke ambities.

We hebben onze ambities vertaald naar 12 concrete doelstellingen en spreken in deze Werkagenda af wie wat daaraan gaat doen. Samen willen we de komende jaren volgen of wat we doen goed werkt en of we onze doelen waar kunnen maken. Zo slaan we als partners de handen ineen en werken we samen aan **mbo talent voor de toekomst**.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Het bevorderen van kansengelijkheid

Alle studenten doen volwaardig mee in onderwijs en maatschappij

Onze ambitie is dat alle studenten in het mbo optimale kansen krijgen om hun vaardigheden en potentie ten volle te ontplooien en dus een passende leerroute te doorlopen gericht op duurzame participatie in de maatschappij en op de arbeidsmarkt. Ook de studenten die door omstandigheden (waaronder onvoldoende middelen, een beperking, een onderbroken schoolcarrière, gebrek aan een helpende omgeving) extra hulp nodig hebben om hun vaardigheden en potentie ten volle te ontplooien.

Het Nederlandse onderwijs is erop gericht om iedereen een gelijke kans te bieden om hun opleiding succesvol af te ronden en een duurzaam bestaan op te bouwen. Elke student moet een gelijke kans krijgen om zijn of haar talenten en capaciteiten via de beroepsgerichte route optimaal te ontwikkelen. We vinden het dan ook belangrijk dat de in- en doorstroom in het beroepsonderwijs voor jongeren soepel verloopt.

Bij volwaardig meedoen hoort een gelijkwaardige behandeling van alle studenten in Nederland. Het mbo, hbo en wo vormen een rijke waaier aan opleidingen, geen ladder. We hebben de ambitie dat iedereen in Nederland de keuze voor het beroepsonderwijs ziet als een positieve keuze.

Helaas zien we nu verschillen tussen groepen jongeren en volwassenen in hun kansen op (het opbouwen van) een duurzaam bestaan. Huidige maatschappelijke ontwikkelingen zetten de kansengelijkheid verder onder druk.

We zien:

- dat de coronacrisis negatieve gevolgen heeft gehad voor het welzijn van studenten, wat invloed heeft op motivatie en ontwikkelmogelijkheden,
- dat de krapte op de arbeidsmarkt een ongediplomeerde overstap naar werk aantrekkelijk maakt,
- het risico dat multiproblematiek en/of toenemende armoedeproblematiek door oplopende prijzen en inflatie aanleiding kan zijn om te stoppen met een opleiding,
- en dat zich momenteel na jarenlange daling een trend van een verhoogde ongediplomeerde uitval ontwikkelt (waaronder vsv) die we willen keren en ombuigen.
- dat studenten met een ondersteuningsbehoefte nog beter ondersteund kunnen worden om een mbo-diploma te kunnen behalen,
- dat laaggeletterdheid een obstakel is op de weg naar kansengelijkheid, het beperkt de emanciperende functie van het onderwijs, juist ook voor mensen die eerder in hun leven dit obstakel zijn tegen gekomen.

Om kansengelijkheid te bevorderen gaan we de komende jaren samen aan de slag met zes doelstellingen:

Doelstelling 1.1

We dragen bij aan het gelijkwaardig behandelen van alle studenten in Nederland.

We volgen bij deze doelstelling:

- De mogelijkheden voor mbo-studenten tot deelname aan het studentenleven bijvoorbeeld via introductieweken, toegang tot horeca, studentenverenigingen of sportverenigingen.
- De mogelijkheden van mbo-studenten tot buitenlandervaring en het opdoen van internationale competenties.

En sturen zo nodig gezamenlijk bij.

Doelstelling 1.2

**We verbeteren het studenten-welzijn en versterken de (integrale) veiligheid op scholen en leerbedrijven. We vergroten de toegankelijkheid van het mbo voor studenten, met een ondersteuningsbehoefte.³
We maken het mbo inclusiever.**

We volgen bij deze doelstelling:

- Het aandeel van de studenten dat zich veilig voelt op school en op de stage/leerwerk plek.
- Het oordeel van mbo-studenten over hun welzijn.
- Het percentage van de mbo-studenten dat aangeeft een slechte mentale gezondheid te ervaren.
- Het aandeel van de studenten met een ondersteuningsbehoefte dat tevreden is over de begeleiding op school.

En sturen zo nodig gezamenlijk bij.

³ Tenzij dat een onevenredige belasting voor de school vormt, conform Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte.

We zetten ons maximaal in om de stijging van het aantal voortijdig schoolverlaters, die nu ontstaat na jarenlange daling, af te remmen en om te buigen.

Doelstelling 1.3

We versterken de begeleiding in het onderwijs en bij de stap van school naar werk of vervolgopleiding (met name voor niveau 2 studenten).

We zetten ons maximaal in om de stijging van het aantal voortijdig schoolverlaters, die nu ontstaat na jarenlange daling, af te remmen en om te buigen. We werken toe naar minder dan 18.000 nieuwe vsv'ers in 2026.

We volgen bij deze doelstelling:

- De aantallen nieuwe voortijdig schoolverlaters per jaar.
- Het aandeel uitstromers entree en mbo niveau 2 dat een jaar na afstuderen werk heeft.
- Het aandeel jongeren dat tevreden is over de begeleiding op school.

En sturen zo nodig gezamenlijk bij.

Doelstelling 1.4

We versterken de beroeps-gerichte route. Dit doen we door het faciliteren van vmbo, mbo en hbo-scholen om zorg te dragen voor een naadloze aansluiting wanneer studenten verwant doorstromen. We stimuleren in- en doorstroom in de beroepskolom, zodat iedereen de kans krijgt hun leerpotentieel optimaal te benutten. Het volgen van beroepsonderwijs is een positieve keuze. Er ontstaat maatschappelijke herwaardering voor het beroepsonderwijs.

We volgen bij deze doelstelling:

- Het studiesucces van jongeren in de beroepskolom, met aandacht voor de overgangen.
- De prestaties van ‘gelijke kansen groep’⁴ studenten in de doorstroom vo-mbo-hbo op stelselniveau: de uitval van diegenen die willen doorstromen naar het hbo in het eerste jaar.

En sturen zo nodig gezamenlijk bij.

Doelstelling 1.5

Het mbo draagt bij aan het verminderen van laaggeletterdheid door te investeren in scholingsprogramma’s voor laaggeletterden.

We volgen bij deze doelstelling:

- De deelname aan deze scholingsprogramma’s, o.a., via de monitoringrapportages van het NGF project LLO-Collectief.⁵

En sturen zo nodig gezamenlijk bij.

⁴ De ‘gelijke kansen groep’ studenten is de groep studenten met minder sociaal, economisch en/of cultureel kapitaal, diversiteitskenmerken en mensen met een zichtbare of onzichtbare beperking. Niet iedere studenten met deze kenmerken heeft extra hulp nodig. Het zijn factoren die de kans vergroten.)

⁵ Het NGF project LLO-collectief is in 2022 gestart met twee pilot regio’s. Bij succes wordt het aantal opgeschaald naar twintig pilots binnen de looptijd van de Werkagenda.

Het verbeteren van de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt

Alle studenten hebben een duurzaam arbeidsperspectief

Onze ambitie is om elke mbo-student, jong en oud, aan de start en gedurende de hele loopbaan optimale kansen te bieden om een opleiding te volgen die past bij zijn of haar interesses, talenten, capaciteiten, en die toe leidt naar een kansrijke en duurzame plek, zowel op de arbeidsmarkt als in de samenleving of in een vervolgopleiding. We willen daarbij dat elke mbo-student ook na het behalen van een mbo-diploma zich een leven lang blijft ontwikkelen. Het mbo is een cruciale opleider voor bij- en omscholing in het kader van een leven lang ontwikkelen.

De kwaliteit van het mbo is goed en dat geldt ook voor het samenspel tussen onderwijs en bedrijfsleven. Praktijkleren, waaronder stages en leerbanen, vormt het hart van het mbo. De verwevenheid tussen onderwijs en beroepspraktijk en de mogelijkheid om werken en leren te combineren maakt het mbo bijzonder. Mbo-studenten zijn dan ook zeer gewild bij werkgevers: van de mbo-afgestudeerden heeft 81% binnen drie maanden een baan.

Tegelijkertijd ligt er bij het mbo een flinke uitdaging voor de komende jaren: zorgen voor zoveel mogelijk goed opgeleide vakmensen via initieel onderwijs en via om- en bijscholing van werkenden en werkzoekenden.

Dit komt door de volgende trends:

- We staan in ons land voor een groot aantal maatschappelijke opgaven op het gebied van woningbouw, zorg, onderwijs, klimaat- en energie, veiligheid, kinderopvang en digitalisering (waar maatschappelijk relevant). Goede vakmensen zijn onmisbaar bij het realiseren van deze opgaven.
- Er zijn grote tekorten op de arbeidsmarkt. We constateren ook dat het aantal openstaande vacatures historisch hoog is (449.000).⁶ De vraag naar vakmensen is zeer groot.
- We zien dat de instroom in het mbo vanuit het voortgezet onderwijs daalt, o.a. als gevolg van demografische krimp en de opwaartse druk. Er zijn niet voldoende afgestudeerde jongeren om alle openstaande vacatures te vervullen.
- Daarnaast is er een substantiële groep mensen, die om verschillende redenen aan de kant staat en niet, of niet duurzaam, aan het werk is.

⁶ Bron: cijfers van Centraal Bureau Statistiek, 3e kwartaal 2022

We vinden het van belang dat afgestudeerden op de meest kansrijke plek terecht komen. We gaan voor een zo optimaal mogelijke match tussen de interesses, talenten en capaciteiten van studenten en de vraag van de arbeidsmarkt. Ons streven is dat jongeren en volwassenen zich goed begeleid voelen bij het maken van een keuze voor een opleiding en een beroep. Daarin hebben het vo en mbo ieder een eigen rol. Daarnaast zien we dat om- en bijscholing via het mbo een bijdrage kan leveren aan het oplossen van tekorten op de arbeidsmarkt, en dat scholing via praktijkleren de groep mensen die nu aan de kant staat richting een duurzaam arbeidsperspectief kan helpen.

Om deze ambities te realiseren zetten we de komende jaren in op de volgende doelstellingen.

Doelstelling 2.1

Meer studenten maken een weloverwogen keuze voor een opleiding richting een kansrijk beroep, passend bij hun interesses, talenten en capaciteiten. De opleiding biedt hen perspectief op een duurzame plek op de arbeidsmarkt en op bestaanszekerheid. Voor werkenden en werkzoekenden, werkgevers, SBB en professionals van UWV en gemeenten is transparant welke bij- en omscholingsmogelijkheden via het mbo worden geboden door publieke en private mbo-opleiders.

We volgen bij deze doelstelling:

- Het aandeel studenten dat positief is over de hulp van school bij de keuze voor verder leren (vervolgopleidingen) of werk (arbeidsmarkt).
- Het percentage jongeren dat kiest voor een opleiding met een kansrijk en duurzaam arbeidsmarktperspectief. Speciale aandacht gaat uit naar opleidingen die nodig zijn voor de maatschappelijke opgaven in woningbouw, zorg, onderwijs, klimaat en energie, veiligheid, kinderopvang, en voor digitalisering (waar maatschappelijke relevant).

En sturen zo nodig gezamenlijk bij.

We bannen stagediscriminatie uit en studenten krijgen een passende vergoeding.

Doelstelling 2.2

Studenten in het mbo krijgen een kwalitatief goede stageplek of leerbaan die aansluit bij de opleiding en ontwikkelingsbehoefte van de student. We bannen stagediscriminatie uit en studenten krijgen een passende vergoeding.

We volgen bij deze doelstelling:

- Het percentage studenten dat tevreden is over begeleiding vanuit de instelling (en vanuit het leerbedrijf) tijdens de stage of leerbaan.
- Het aantal stageplekken in verhouding tot het aantal studenten (stagetekorten).
- Het aandeel studenten dat een passende vergoeding ontvangt.
- De ontwikkelingen op het tegengaan van stagediscriminatie.
- De moeite om een stage/leerwerkplek te vinden naar achtergrondkenmerken

En sturen zo nodig gezamenlijk bij.

Doelstelling 2.3

De mbo-sector draagt bij aan het (op maat, modulair en via BBL) bij- en omscholen van werkenden en werkzoekenden. We richten onze aandacht hierbij specifiek op bij- en omscholen in het kader van de maatschappelijke opgaven (woningbouw, zorg, onderwijs, klimaat en energie, veiligheid, kinderopvang, en digitalisering (waar maatschappelijk relevant)). Ook richten we ons op scholing (via praktijkleren in het mbo) voor mensen, die om verschillende redenen aan de kant staan en niet, of niet duurzaam, aan het werk zijn. Werkgevers, mbo-scholen en SBB maken hier samen afspraken over, met benutting van de subsidieregeling praktijkleren.⁷ Ook werken mbo-scholen en werkgevers samen in de LLO-katalysator.

We volgen bij deze doelstelling:

- Het aanbod en benutting van maatwerkopleidingen (zowel BBL als BOL), verkorte opleidingen voor studenten die al over de nodige leer- en werkervaring beschikken en afgegeven certificaten. Met specifieke aandacht voor aanbod ten behoeve van woningbouw, zorg, onderwijs, klimaat en energie, veiligheid, kinderopvang, en voor digitalisering (waar maatschappelijk relevant).
- Het aantal studenten dat hun diploma haalt via de BBL, met aandacht voor zij-instromers en de overstappers vanuit de BOL.
- De deelname van werkgevers, gemeenten, publieke en private mbo-scholen in het NGF project LLO-katalysator.
- Het aantal afgegeven praktijkverklaringen.

En sturen zo nodig gezamenlijk bij.

Onderwijs voor de toekomst: kwaliteit, onderzoek en innovatie

Elke student krijgt een stevige basis in het mbo

Onze ambitie is dat alle studenten in het mbo zo goed mogelijk gemotiveerd worden om aan Nederlands, rekenen en burgerschap te werken. Dit doen we door basisvaardigheden passend bij de eigen situatie van de verschillende groepen studenten in het beroepsonderwijs en bij hun leef- en werkwereld in te richten.

Voldoende en goede docenten om onze ambities waar te kunnen maken

Onze ambitie is dat er voldoende goede docenten beschikbaar zijn die in het mbo willen (blijven) werken. Daarom is het van belang dat het mbo een aantrekkelijke werkgever is en blijft.

Het mbo is toekomstbestendig en van topkwaliteit, mede doordat er ingezet wordt op onderzoek, innovatie en digitalisering

Onze ambitie is dat het mbo het centrum voor innovatie en beroeps-onderwijs wordt, doordat onderzoek, innovatie en digitalisering stevig zijn ingebed in de sector.

Op dit moment ligt er in Nederland een grote maatschappelijke opgave op het gebied van basisvaardigheden: Nederlands, rekenen, burgerschap en digitale geletterdheid. Steeds meer mensen kunnen niet goed genoeg lezen of rekenen om mee te komen in onze maatschappij. Dit is mogelijk verergerd door de effecten van de coronacrisis op het onderwijs. Illustratief is de daling van de beheersing van verschillende basisvaardigheden in het vmbo. We constateren (op basis van de beheersing in het vmbo) dat de landelijke trend is dat het aantal studenten van wie bij de start van de mbo-opleiding de basisvaardigheden van onvoldoende niveau zijn, toeneemt. Ook voor mbo-studenten en -afgestudeerden zijn goede basisvaardigheden een belangrijke randvoorwaarde om mee te komen in de samenleving en in het beroep.

De belangrijkste randvoorwaarde om kwalitatief goed onderwijs te kunnen bieden, is dat er voldoende en goede docenten zijn. We zetten daarom in op voldoende en bekwame docenten die zich blijven professionaliseren. Het mbo is en blijft een aantrekkelijke sector om in te werken, met voldoende docenten en ander onderwijspersoneel, die in onderwijsteams gezamenlijk met veel werkplezier het beste beroepsonderwijs voor studenten verzorgen.

Nederland staat voor verschillende maatschappelijke opgaven, bijvoorbeeld op het gebied van klimaat en energie, waarin technische innovaties en digitalisering een belangrijke rol spelen. Deze opgaven hebben een grote impact op het mbo. Het mbo is van cruciale waarde voor de realisatie van deze opgaven en voor het verder ontwikkelen hiervan. Hiervoor is het nodig dat onderzoek en innovatie structureel ingebed worden in het mbo en het mbo in de landelijke kennis- en onderzoeksinfrastructuur. We willen de innovatie- en onderzoekskracht van het mbo vergroten en zorgen dat de inzichten uit onderzoek terugvloeien naar het mbo. Digitalisering kan een rol spelen bij het vergroten van innovatiekracht. Cybersecurity en privacybescherming zijn randvoorwaarden voor veilige digitalisering in het onderwijs.

Om elke student toekomstbestendig onderwijs van topkwaliteit te bieden in het mbo werken we aan de volgende doelstellingen:

Doelstelling 3.1

We verbeteren de beheersing van Nederlands en rekenen onder mbo-studenten. We zorgen dat de kwaliteit van docenten die Nederlands en rekenen (en burgerschap, zie 3.2) geven versterkt wordt.

We volgen bij deze doelstelling:

- Het percentage van de docenten Nederlands en rekenen dat voldoet aan de eisen die gaan gelden door het besluit van de minister.
- De waardering die studenten geven aan de kwaliteit van het onderwijs in basisvaardigheden in het mbo.
- Het niveau van de beheersing van de basisvaardigheden van mbo-studenten.

En sturen zo nodig gezamenlijk bij.

Doelstelling 3.2

Burgerschapsonderwijs draagt bij aan de algemene vorming van de student, bijvoorbeeld door ondersteuning bij het versterken van maatschappelijke, sociale en kritische denkvaardigheden.

We verbeteren de kwaliteit van het burgerschapsonderwijs.

We volgen bij deze doelstelling:

- De burgerschapscompetenties van studenten in het mbo.
- De waardering die studenten geven aan de kwaliteit van het burgerschapsonderwijs.
- Het aandeel docenten dat zich bekwaam voelt om burgerschapsonderwijs te geven.
- De mate waarin docenten de kwalificatie-eisen voor burgerschap verduidelijkt vinden.

En sturen zo nodig gezamenlijk bij.

Doelstelling 3.3

We zorgen ervoor dat werken in het mbo aantrekkelijk is en blijft. We hebben aandacht voor werkdruk en het carrièreperspectief voor onderwijspersoneel. We verminderen de uitval van startend onderwijspersoneel. Alle medewerkers in het mbo, waaronder specifiek docenten en andere onderwijsgeevenden, hebben voldoende mogelijkheden zich te ontwikkelen en professionaliseren.

We volgen bij deze doelstelling:

- Het landelijke beeld van de inschaling van de mbo-docenten.
- De beoordeling die mbo-docenten geven aan de door hen ervaren werkdruk.
- De uitval van startende docenten.
- Het aanbod tot leren voor docenten, samen met hun onderwijsteam, en de mate waarin docenten hier ook daadwerkelijk gebruik van (kunnen) maken.
- Het beroepsgerichte professionaliseringsaanbod voor docenten die Nederlands, rekenen of burgerschap verzorgen en de mate waarin hiervan gebruik wordt gemaakt.
- De verbinding tussen onderwijsteams en kennis/wetenschap, zodat onderwijsteams evidence-based kunnen werken.
- De tekorten aan onderwijspersoneel (i.e., zodra deze in kaart zijn gebracht door MBO Raad en OCW)

En sturen zo nodig gezamenlijk bij.

Doelstelling 3.4

We zorgen ervoor dat het mbo op het gebied van onderzoek en innovatie een volwaardige en gelijkwaardige partner in de onderzoeks- en kennisnetwerken wordt.

We volgen bij deze doelstelling:

- Aandeel relevante regelingen en calls waarin het mbo is opgenomen.
- De aantallen practoraten en het aandeel mbo-scholen die deelnemen.
- Het aanbod van excellentietrajecten.

En sturen zo nodig gezamenlijk bij.

Governance, monitoring en financiën

Regionale vertaling van de Werkagenda mbo en sectorale coalities

Het bevorderen van kansengelijkheid, het bijdragen aan een soepele aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, en het verder bouwen aan toekomstbestendig mbo zijn uitdagingen die we alleen in gezamenlijkheid kunnen aanpakken.

Deze landelijke Werkagenda bevat ambitieuze doelen en forse investeringen voor het mbo en geeft daarmee richting aan de inspanningen die de komende jaren nodig zijn. De mbo-scholen kunnen die ambities niet alleen realiseren. Nauwe samenwerking en een substantiële bijdrage van regionale en sectorale partners is nodig om de ambities waar te kunnen maken. Met de ondertekening van de Werkagenda door landelijke partijen als SBB, VNO-NCW /MKB-Nederland, JOBmbo, BVMBO en de VNG zetten we een belangrijke stap. Want met het ondertekenen van de Werkagenda mbo committeren deze partijen zich

eraan om hun regionale en sectorale achterban te informeren en te mobiliseren. Het kabinet stelt voor een aantal landelijke partijen ook extra geld beschikbaar.

Nu is het zaak dat ook regionaal en sectoraal coalities worden gevormd om gezamenlijk aan de slag te gaan met de uitdagingen die het mbo kent. Het is aan de scholen om samen met de regionale en sectorale partners de ambities uit de landelijke Werkagenda door te vertalen naar het eigen werkveld. Zo kunnen scholen en hun partners keuzes maken in hun agenda en hun beleid die passen bij de actuele uitdagingen in hun regio.

De mbo-scholen worden opgeroepen om tot een regionale vertaling van de landelijke doelstellingen te komen, waarin staat op welke manier de partners uit de regio gezamenlijk inspelen op de ambities uit de Werkagenda mbo. Samenwerkingspartners uit onderwijs, overheid en bedrijfsleven (het sociaal en het economisch domein) dienen betrokken te zijn bij de vertaalslag.

We willen met elkaar leren wat wel en niet werkt en mee ontwikkelen met wat zich voordoet in de samenleving.

De studentenraad en ondernemingsraad van de school hebben instemmingsrecht op de plannen van de school. Daarnaast is het van belang om te bezien hoe ouders (van in ieder geval minderjarige jongeren) passend betrokken worden bij het onderwijs.

Een lerende aanpak met alle samenwerkingspartners

Er gebeurt op het moment veel in de wereld en deze ontwikkelingen hebben invloed op de maatschappelijke opgaven waar we voor staan. Een concreet voorbeeld hiervan zijn de eerdergenoemde effecten van de coronapandemie op het welzijn van studenten. We willen met elkaar leren wat wel en niet werkt en mee ontwikkelen met wat zich voordoet in de samenleving.

Als partners in deze Werkagenda monitoren we daarom met elkaar wat we bereiken met de uitvoering van de acties. Dat doen we zodat we weten of onze inzet werkt, en of er misschien bijgestuurd moet worden. Deze Werkagenda is daarom ook niet in beton gegoten.

We monitoren de uitvoering van deze landelijke Werkagenda integraal. Bij de doelstellingen is aangegeven welke indicatoren we hiervoor gebruiken en volgen. In het kader van kansengelijkheid vergelijken we bovendien ‘de gelijke kansen groep’ met de gehele mbo populatie.

In de komende maanden richten we ons op het meetbaar maken van de doelstellingen. We zullen zoveel mogelijk gebruik maken van indicatoren die nu al bestaan. OCW en de MBO Raad stellen data waar mogelijk ter beschikking aan de scholen. We kijken daarbij ook naar wat er in het Kwaliteitsnetwerk mbo al is ontwikkeld met het traject “Toekomstbestendige kwaliteit”.

Aanvullend op de monitoring en de indicatoren investeren we in het opstellen van een gezamenlijke kennis- en onderzoeksagenda. Zo kunnen we witte vlekken verkennen en waar dat relevant blijkt verdiepend onderzoek uitvoeren.

We bespreken regelmatig de voortgang

We spreken af met alle betrokken partners en met regelmaat de voortgang op basis van de monitoring van de Werkagenda door te nemen. Halverwege de looptijd van de Werkagenda evalueren we waar we staan en waar we mogelijk kunnen of moeten bijsturen om de landelijke doelstellingen te bereiken. We leren samen van de goede voorbeelden en delen kennis over wat we geleerd hebben.

Investerings in het mbo

Het kabinet investeert structureel zo'n 367 miljoen extra per jaar in

het mbo, grotendeels op de drie prioriteiten van de Werkagenda. Bovendien wordt het budget van de bestaande kwaliteitsafspraken (circa € 528 miljoen per jaar) door de scholen ingezet voor de doelstellingen uit deze Werkagenda. Met de regionale (en sectorale) vertalingen gaan de scholen met hun partners aan de slag.

Door de nieuwe investeringen en de bestaande middelen voor de kwaliteitsafspraken op te tellen komt er voor de uitvoering van de Werkagenda gemiddeld ruim € 0,9 miljard per jaar beschikbaar. Voor de looptijd van de Werkagenda komt dat neer op ruim € 4 miljard euro.

De investeringen in het mbo zien er als volgt uit:

Tabel 1: Investerings coalitieakkoord en herprioritering binnen de OCW-begroting

bedrag x € 1 mln	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028 ev
<u>Bevorderen kansengelijkheid:</u>							
Mbo 2	80	100	165	150	150	150	150
Nazorg/begeleiding	0	25	25	25	25	25	25
Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC)	0	0	0	25	25	25	25
Doorstroom beroepskolom (vmbo/mbo/hbo)	6	25	50	50	50	50	50
Schoolkosten 18- basisvaardigheden (amendement)	0	3	10	10	10	10	10
Herprioritering lumpsum (amendement)	0	-3	0	0	0	0	0
Totaal prioriteit 1	86,5	150	250	260	260	260	260
<u>Verbeteren aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt:</u>							
Loopbaanoriëntatie en-begeleiding (LOB)	20	33	33	33	33	33	33
Oriëntatieprogramma's	0	7	14	14	14	14	14
Arbeidsrelevant aanbod	1,6	2,7	3	3	3	3	3
Stagepact/stagediscriminatie	0,5	9,5	7,5	7,5	2,5	2,5	2,5
Werkagenda voor uitvoering (WAU) SBB en DUO	0,1	2,9	3,7	4,9	3,9	3,1	3,1
Bekostiging CN	0,7	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Totaal prioriteit 2	22,9	56,3	62,5	63,7	57,7	56,9	56,9

bedrag x € 1 mln	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028 ev
<i>Kwaliteit, onderzoek en innovatie:</i>							
Professionaliseringsruimte mbo-docenten	1,5	30	30	30	30	30	30
Comeniusbeurzen/mbo-premie	0	3	4	5	5	5	5
Carrièreperspectief onderwijspersoneel	0	0	142,2	142,2	142,2	142,2	142,2
Herprioritering Kwaliteitsafspraken	0	0	-90	-90	-90	-90	-90
Herprioritering salarismix randstadregio's	0	0	-52,2	-52,2	-52,2	-52,2	-52,2
Practoraten	0	25	25	25	25	25	25
Herprioritering Kwaliteitsafspraken	0	-23,1	-22,1	-22,4	-22,4	-21,4	-21,4
Krimp	0	0	30	30	30	0	0
Aanpak laaggeletterdheid	5	15	15	15	15	15	15
Masterplan basisvaardigheden	2	2	2	2	2	2	2
Veilig digitaal onderwijs	4,0	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	1,6
Uitvoering/monitoring/evaluatie	1,1	1,5	2,6	2,7	2,8	2,8	2,7
Totaal prioriteit 3	13,6	58,6	91,8	92,5	92,6	63,6	60,0
Totaal investeringen mbo	123	265	404	416	410	381	377

bedrag x € 1 mln	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Carriereperspectief onderwijspersoneel		0	142,2	142,2	142,2	142,2
Practoraten		25,0	25,0	25,0	25,0	25,0
Mbo niveau 2		100,0	165,0	0	0	0
Vrije deel		461,1	372,1	371,8	371,8	372,8
Kwaliteitsafspraken mbo *		586	704	539	539	540
Correctie dubbeling mbo 2**		-100	-165			
Correctie dubbeling practoraten***		-1,9	-2,9	-2,6	-2,6	-3,6
Financieel kader werkagenda mbo	123	749	941	953	947	917

* De nieuwe investering in mbo2 van 165 mln in 2024 wordt qua instrument aangepast van lumpsum naar kwaliteitsafspraken in de voorjaarsnota 2023.

**De nieuwe investeringen in mbo 2 worden om uitvoeringstechnische redenen in 2023 en 2024 toegevoegd aan de kwaliteitsafspraken mbo. Zonder correctie zouden de middelen voor mbo 2 dubbel worden meegenomen in de optelling 'financieel kader werkagenda'.

***Het beschikbare budget voor practoraten bestaat uit investeringen op basis van het coalitieakkoord en een prioritering binnen de kwaliteitsafspraken. Zonder correctie zou het deel dat wordt geïnvesteerd op basis van het coalitieakkoord dubbel worden meegeteld in de optelling 'financieel kader werkagenda'.

Alle studenten
hebben recht op
gelijke kansen om
hun vaardigheden
en talenten ten
volle te ontplooien.

PRIORITEIT 1

Het bevorderen van kansengelijkheid

Doelstelling 1.1

We dragen bij aan het gelijkwaardig behandelen van alle studenten in Nederland.

Wat?	Wie?	Tijdpad
Het mbo vormt met het hbo en wo een brede waaier aan opleidingsmogelijkheden, ieder met eigen waarden en unieke kwaliteiten. We nemen afstand van het hoger-lager denken. OCW pakt in het tegengaan van dit denken een actieve rol. Het gelijkwaardig positioneren van het mbo en onze studenten krijgt van de mbo-scholen voortdurend vanzelfsprekende bestuurlijke aandacht. We roepen andere partijen in de samenleving hier ook toe op.	OCW, mbo-scholen, gemeenten, werkgevers, JOB.	Doorlopend: 2023 – 2027
Concrete aandachtspunten voor een gelijkwaardige positie liggen o.a. bij studentenhuysvesting, gemeentelijke studietoelage, het terugvragen van lesgeld en het voorkomen van onnodige verschillen in monitoring.	OCW, gemeenten	Doorlopend
We starten een verkenning naar een mogelijke financiële bijdrage van mbo-scholen aan studentensportverenigingen en bestuursbeurzen voor studenten(sport)verenigingen. We leren van de goede voorbeelden die er al zijn. Scholen (zijnde bekostigde scholen) creëren in samenwerking met o.a. JOBmbo een infrastructuur om studentinitiatieven, zoals het oprichten van studieverenigingen*, te ondersteunen en begeleiden. Daarbij maakt JOBmbo handreikingen om studenten en begeleiders te ondersteunen. <i>*het gaat nadrukkelijk om studieverenigingen, niet om studentenverenigingen.</i>	OCW (primaire), bekostigde mbo-scholen, JOB	Verkenning: 2022 – 2023 Regeling: 2023

Wat?	Wie?	Tijdpad
We vergroten de bekendheid van het mbo-studentenfonds onder studenten, docenten en studieadviseurs.	OCW, MBO Raad, JOB	2023
We werken toe naar een studentenkaart voor alle mbo-studenten in Nederland. We onderzoeken in 2023 de mogelijkheden en de randvoorwaarden voor de uitvoering. Met studentenkaart bedoelen we een fysieke kaart waarop duidelijk zichtbaar is dat het om een studentenkaart gaat. Met deze kaart en de erkenning daarvan door bijvoorbeeld bedrijven bevorderen we de gelijkwaardige behandeling van mbo-studenten bij toegang tot horeca en het verkrijgen van kortingen op bijvoorbeeld sportabonnementen.	Mbo-scholen, JOB, OCW	Onderzoeken in 2023
OCW zorgt voor een wetsvoorstel waarin staat dat de minister geregeld in overleg dient te treden met de daarvoor in aanmerking komende belangenorganisaties van studenten over aangelegenheden van algemeen belang voor studenten. Dit doet OCW op vergelijkbare wijze als in het hoger onderwijs.	OCW	Start van wetgevings-traject 2023
De regering komt met een voorstel aan de Kamer over hoe opleidingsniveau als discriminatiegrond kan worden toegevoegd aan de Algemene wet gelijke behandeling.	OCW en BZK	Start in 2023
Gemeenten, scholen (zijnde bekostigde scholen) en andere partijen stimuleren de gelijkwaardige positie van mbo-studenten in het studentenleven. We maken mogelijk dat mbo-studenten kunnen participeren in studentensportverenigingen en introductieweken (passend bij de mogelijkheden in de regio en de wensen van studenten). We leren van de bestaande goede voorbeelden. Gemeenten nemen hierin het voortouw.	Gemeenten (primair), bekostigde mbo-scholen, JOB	Doorlopend
Door het opdoen van internationale ervaring en het ontwikkelen van internationale competenties, worden de studenten beter voorbereid op de arbeidsmarkt van nu, groeien studenten verder in hun vak, en wordt hun persoonlijke ontwikkeling gestimuleerd. Het vergroten van de mogelijkheden voor het ontwikkelen van internationale competenties (bijvoorbeeld door <i>internationalisation at home</i>), en het opdoen van internationale studie- of werkervaring in het mbo wordt door OCW meegenomen in de toekomstverkenning. OCW gaat in gesprek met het veld over het wegnemen van barrières, waaronder wederzijdse erkenning van diploma's tussen landen, om de Europese arbeidsmarkt te benutten.	OCW, MBO Raad, Nuffic	2023

Wat?	Wie?	Tijdpad
Basisvaardigheden zijn voor alle jongeren van belang om mee te kunnen doen in de maatschappij en op de arbeidsmarkt. We zien dat leerlingen in het voortgezet onderwijs, jonger dan 18 jaar en zonder startkwalificatie, nu kosteloos boeken en licenties voor basisvaardigheden ter beschikking hebben. Om jongeren gelijkere kansen te bieden en de drempel naar het mbo te verlagen, zorgen we er voor dat de schoolboeken en licenties voor basisvaardigheden (taal, rekenen, burgerschap) vanaf het schooljaar 2024/2025 voor mbo-studenten onder de 18 jaar kosteloos beschikbaar zijn.	OCW, in afstemming met MBO Raad en met JOB.	2023/2024: voorbereidingen van de uitvoering 2024/2025: eerste cohort met kosteloze schoolboeken en licenties voor basisvaardigheden in het mbo

Doelstelling 1.2

We verbeteren studentenwelzijn en versterken de (integrale) veiligheid op scholen en leerbedrijven.

We vergroten de toegankelijkheid van het mbo voor studenten met een ondersteuningsbehoefte⁸. We maken het mbo inclusiever.

Wat?	Wie?	Tijdpad
Scholen en studenten gaan met elkaar in gesprek over mentaal welzijn en (integrale) veiligheid om gezamenlijk te komen tot een visie, beleid en laagdrempelige voorzieningen voor studenten. Er rust een taboe op dit thema, waardoor structurele aandacht op scholen nodig is om dit taboe te doorbreken. Alle scholen breiden hun sociaal veiligheidsplan uit. Scholen hebben daarvoor goed zicht op hun sterke en zwakke punten. Studenten en personeel worden betrokken bij het opstellen van het plan.	Mbo-scholen (primair), studenten	Doorlopend
De MBO Raad, NRTO en de VNG werken samen een voorstel uit op basis waarvan gemeenten en mbo-scholen in de regio duurzame afspraken maken over welke ondersteuning door externe zorgpartijen wordt geleverd aan studenten binnen en buiten de school.	MBO Raad, NRTO, gemeenten	Doorlopend
We voeren de verbeteragenda passend onderwijs uit: 1. We verbeteren de intake van aspirant-studenten en betrokkenheid van hun ouders, 2. We verbeteren de kwaliteit van ondersteuning door onderwijsteams, 3. We verbeteren de samenwerking tussen mbo, jeugdhulp en volwassenenzorg 4. We verbeteren de begeleiding van studenten met een ondersteuningsbehoefte bij stages en hun eerste stappen op de arbeidsmarkt. Niet bekostigde scholen geven een eigen invulling om voor passend onderwijs te zorgen conform de wettelijke vereisten.	OCW, mbo-scholen, JOB, MBO Raad, NRTO, SBB, gemeenten en andere partijen.	Doorlopend

⁸ Tenzij dat een onevenredige belasting voor de school vormt, conform Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte.

Wat?	Wie?	Tijdpad
We sluiten aan bij de bestaande integrale aanpak <i>Gezonde School</i> en op de programma's <i>Welbevinden op school</i> en <i>Helder op school</i>. We richten ons op het (door)ontwikkelen en vertalen van wetenschappelijke inzichten over welzijn naar praktische handvatten voor scholen, GGD'en en gemeenten. Er is specifieke aandacht voor het ontwikkelen van passend materiaal voor het mbo.	Bekostigde mbo-scholen (primair), gemeenten, OCW Andere partijen: VWS, GGD'en	Doorlopend
We zorgen in de ondersteuningsstructuur rondom mbo-studenten dat er specifiek aandacht, kennis en kunde komt voor het signaleren van en het gesprek voeren over dreigende depressieve gevoelens, suïcidale gedachten, en vroegtijdig schoolverlaten.	Mbo-scholen, OCW, andere partijen.	Doorlopend
OCW geeft o.a. opdracht om vanuit de NPO-middelen de kenniscommunity over mentaal welbevinden voor het po en vo uit te breiden met het mbo. Scholen worden gevoed met kennis over de mogelijke interventies gericht op het welzijn van studenten.	OCW (primair), MBO Raad Andere partijen: zorg- en welzijns-instellingen	2023- 2024
We werken aan een representatieve monitor integrale veiligheid mbo. De nadruk in deze monitor ligt op de sociale veiligheid op en rondom school. We zorgen voor een heldere samenhang met bestaande monitoren, zoals de BPV monitor. De monitor integrale veiligheid geeft onder andere weer hoe veilig studenten zich op school voelen.	MBO Raad, OCW, JOB, BVMBO, SBB	Doorlopend

Doelstelling 1.3

We versterken de begeleiding in het onderwijs en bij de stap van school naar werk of vervolgopleiding, (met name voor niveau 2 studenten).

We zetten ons maximaal in om de stijging van het aantal voortijdig schoolverlaters, die nu ontstaat na jarenlange daling, af te remmen en om te buigen.

We werken toe naar minder dan 18.000 nieuwe vsv'ers in 2026.

Wat?	Wie?	Tijdpad
De bekostiging voor mbo niveau 2 wordt verhoogd. Scholen maken duidelijk op welke manier zij deze middelen inzetten en welke (beoogde) effecten dat heeft. OCW en de MBO Raad spreken af op welke uniforme en eenvoudige wijze de scholen (zijnde de bekostigde scholen) hierover verantwoorden. Het kan bijvoorbeeld gaan om extra intensieve begeleiding tijdens de opleiding, het verkleinen van groepsgrootte en/ of andere maatregelen die deze studenten maximaal helpen om de opleiding succesvol af te ronden. Het kan ook gaan om intensievere begeleiding tijdens de BPV en bij de overstap naar werk (warme overdracht). Daarbij hebben bekostigde mbo-scholen, werkgevers en gemeenten een gezamenlijke verantwoordelijkheid om te zorgen dat deze jongeren met succes hun diploma halen en een zo sterk mogelijke start maken op de arbeidsmarkt.	Bekostigde mbo-scholen (primair), OCW, werkgevers, gemeenten, SBB	2022 e.v.
We investeren in het faciliteren en begeleiden van de terugkeer naar school, met passende leesroutes, informatievoorziening over aanbod en financieringsmogelijkheden, loopbaanchecks, validatie van skills en erkenning van EVC's. De mbo-scholen geven hier via eigen beleid uitvoering aan, versterkt door de samenwerking met andere betrokkenen in het kader van de NGF-voorstellen <i>LLO-Katalysator</i>, <i>Leeroverzicht</i> en <i>Vaardig met Vaardigheden</i>.	Mbo-scholen, gemeenten, OCW, SZW	Doorlopend

Wat?	Wie?	Tijdpad
Scholen geven extra begeleiding aan studenten in de laatste fase van hun opleiding. Hiermee worden studenten beter voorbereid op de overstap naar de arbeidsmarkt. Ook bieden scholen nazorg aan de studenten die dit nodig hebben. Zo dragen scholen bij aan het voorkomen van jeugdwerkloosheid. Tegelijkertijd krijgen gemeenten een rol bij het ondersteunen van kwetsbare schoolverlaters naar werk. Het vaststellen van de benodigde ondersteuning begint al in het laatste schooljaar in samenwerking met school, jongere en zo mogelijk leerbedrijf/ werkgever. OCW onderzoekt de mogelijkheden voor een structurele verankering van nazorg in het mbo (Entree en niveau 2) in opvolging van de subsidieregeling. Tot die tijd wordt de subsidieregeling nazorg verlengd.	Bekostigde mbo-scholen (primair), OCW, SZW werkgevers en gemeenten	De structurele inbedding van nazorg is voorzien medio 2025. Tot die tijd wordt de subsidie-regeling nazorg verlengd. Internet-consultatie wetsvoorstel voor de zomer 2023.
OCW investeert in de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC). We verhogen de leeftijdsgrens bij de RMC van 23 naar 27 jaar. De RMC legt proactief contact met jongeren die stoppen met school of geen werk hebben en kijkt samen met de jongere of vervolgonderwijs of werk, eventueel in combinatie met scholing, een passende oplossing is. De RMC schakelt hiervoor met onderwijsinstellingen of gemeente/UWV, om te zorgen dat jongeren altijd in beeld blijven. De RMC kijkt naar alle opleidingsmogelijkheden, zowel in het bekostigd als niet-bekostigd onderwijs. De MBO Raad en de VNG verkennen, samen met Ingrado, hoe de bekostigde mbo-infrastructuur zo optimaal mogelijk ingezet kan worden en wat nodig is om jongeren van 23-27 jaar zonder startkwalificatie (alsnog) te kwalificeren voor de arbeidsmarkt.	Gemeenten (primair), OCW, mbo-scholen, MBO Raad, NRTO, werkgevers, SZW, UVW, Ingrado,	De uitbreiding van de RMC is voorzien per 2025. Internet-consultatie wetsvoorstel voorjaar 2023.
Scholen en gemeenten/de RMC werken verplicht samen voor het tegengaan van voortijdig schoolverlaten en het bevorderen van een goede start op de arbeidsmarkt. De bestaande VSV-aanpak die eind 2024 afloopt wordt voortgezet en uitgebreid met een sluitende overgang naar de arbeidsmarkt. De centrumgemeente van de arbeidsmarktregio zal hier bij gaan aansluiten. Scholen en gemeenten maken gezamenlijk nieuwe regionale plannen. Hierin maken zij afspraken over streefwaarden en het monitoren van de voortgang. Werkgevers kunnen hierbij worden betrokken, bijvoorbeeld om te voorkomen dat jongeren ongediplomeerd aan het werk gaan (zoals in de intentieverklaring is opgenomen).	Mbo-scholen, gemeenten, werkgevers, SBB	De uitbreiding van de vsv-aanpak is voorzien voor medio 2025. Voorjaar 2023 aanvalsplan vsv.

Doelstelling 1.4

We versterken de beroepsgerichte route. Dit doen we door het faciliteren van vmbo,mbo en hbo-scholen om zorg te dragen voor een naadloze aansluiting wanneer studenten verwant doorstromen. Daarnaast stimuleren we in- en doorstroom in de beroepskolom, zodat iedereen de kans krijgt hun leerpotentieel optimaal te benutten. Het volgen van beroepsonderwijs is een positieve keuze. Er ontstaat maatschappelijke herwaardering voor het beroepsonderwijs.

Wat?	Wie?	Tijdpad
OCW ontwikkelt in samenspraak met het veld een programma ter versterking van het beroepsonderwijs (dit programma heeft betrekking op po-vo-mbo-hbo). Het beroepsonderwijs wordt hierin stevig gepositioneerd als positieve keuze, voor jongeren en hun ouders. Emancipatie van het beroepsonderwijs staat hoog op de bestuurlijke agenda, binnen het onderwijs en de samenleving.	OCW	Begin in 2023
De MBO Raad en OCW stimuleren vo-, mbo- en hbo- scholen om onderwijsprogramma's zo af te stemmen dat deze naadloos aansluiten, zodat studenten die verwant doorstromen geen drempels ervaren. Daarbij ligt in eerste instantie de focus op opleidingen die nodig zijn voor de maatschappelijke opgaven, waar momenteel door studenten drempels worden ervaren. Het is van belang dat er goede samenwerking is tussen de onderwijsteams van de verschillende sectoren. Mbo-scholen (zijnde bekostigde scholen) maken daarvoor een opleidingsanalyse met hun partners in het vo en ho. Voor het maken van de analyse ontvangen de scholen middelen. De onderwijsinstellingen versterken de aansluiting door hun onderwijs inhoudelijk en wat betreft inrichting op elkaar af te stemmen. Ook integreren zij in hun onderwijs gezamenlijke activiteiten/projecten, zodat leerlingen en studenten in de verschillende fases van hun opleiding kunnen kennismaken met het beroepsonderwijs en de mogelijke vervolgstappen in hun schoolloopbaan. Hiervoor stelt OCW een subsidieregeling op en betreft ook de VO-raad en de VH. De ervaringen van de scholen in de uitvoering worden meegenomen, waarbij gekeken wordt naar wat de totstandkoming van deze aansluiting mogelijk in de weg staat.	OCW, MBO Raad, bekostigde mbo-scholen, vo-scholen en hbo instellingen, SBB	Analyse voor zomer 2023 Subsidie-regeling start in 2023

Wat?	Wie?	Tijdpad
OCW financiert de MBO Raad om samen met de Vereniging Hogescholen (VH) en Landelijk Overleg Lerarenopleiding Basisonderwijs (LOBO) via de ontwikkeling van een portfoliosystematiek: - de succesvolle doorstroom van mbo-studenten naar de pabo te stimuleren. - studenten te behouden voor het educatief domein. - de diversiteit van het docentencorps zo te vergroten.	OCW	2022- 2024

Doelstelling 1.5

Het mbo draagt bij aan het verminderen van laaggeletterdheid, door te investeren in scholingsprogramma's voor laaggeletterden.

Wat?	Wie?	Tijdpad
Gemeenten, werkgevers en mbo-scholen nemen deel aan/of werken mee aan het Nationaal Groeifonds project LLO-Collectief, gericht op scholingsprogramma's voor laaggeletterden, waarin verbetering van taal-, reken- en digitale vaardigheden en beroepsvaardigheden met elkaar worden gecombineerd. Zo kan de doelgroep makkelijker doorstromen naar het beroepsonderwijs en hun positie op de arbeidsmarkt verbeteren.	Gemeenten, mbo-scholen en werkgevers. Deelname wordt gestimuleerd door VNG, MBO Raad, NRTD, VNO-NCW, MKB Nederland,	2022 – 2026/2027 (2e ronde is voorwaardelijk)
Rijksoverheid en gemeenten werken toe naar bestuurlijke afspraken voor nauwere samenwerking op het thema laaggeletterdheid.	Rijksoverheid en gemeenten	2023

PRIORITEIT 2

Het verbeteren van de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt

Doelstelling 2.1

Meer studenten maken een weloverwogen keuze voor een opleiding richting een kansrijk beroep, passend bij hun interesses, talenten en capaciteiten. De opleiding biedt hen perspectief op een duurzame plek op de arbeidsmarkt en op bestaanszekerheid. Voor werkenden en werkzoekenden, werkgevers, SBB en professionals van UWV en gemeenten is transparant welke bij- en omscholingsmogelijkheden via het mbo worden geboden door publieke en private mbo-opleiders.

Wat?	Wie?	Tijdpad
Bij iedere bekostigde mbo school neemt de investering in en aandacht voor professionalisering van loopbaanoriëntatie, -ontwikkeling en-begeleiding toe. Scholen focussen zich daarbij op de maatschappelijke opgaven die belangrijk zijn voor de regio. In elk geval voor de opgaven rond woningbouw, zorg, onderwijs, klimaat en energie, veiligheid, kinderopvang en digitalisering (waar maatschappelijk relevant). OCW investeert in de verbetering en versterking van loopbaanoriëntatie en-begeleiding (LOB) in het mbo. Scholen (i.e., de bekostigde scholen) kunnen op basis van hun situatie het geld onder meer inzetten voor: • het inzetten van extra fte's voor LOB; • het vrijmaken van personeel voor het organiseren van meer en effectieve oriënterende beroeps- of bedrijfsbezoeken en/of het begeleiden van studenten bij het kiezen van een stageplek en-richting; • het volgen van een bijscholingscursus of-training om de LOB-deskundigheid van docenten met LOB-taken en loopbaanbegeleiders te verbeteren; Vanaf 2023 wordt jaarlijks structureel €33 mln. geïnvesteerd om LOB te versterken, zodat studenten afgewogen keuzes kunnen maken en goed worden begeleid.	OCW, mbo-scholen, gemeenten, werkgevers, JOB.	Subsidie-regeling start in 2023

Wat?	Wie?	Tijdpad
We zorgen voor één sectoroverstijgende LOB-beleidsagenda, via het Expertisepunt LOB. We zorgen voor regionale afstemming tussen vo, mbo en hbo op LOB, waarbij de loopbaan van de leerling/student centraal staat.	VO-raad, MBO Raad, Vereniging Hogescholen, OCW, bekostigde mbo-scholen, vo en hbo (w.o. leraren-opleidingen), Expertisepunt LOB	Doorlopend
Mbo-scholen en werkgevers maken sectoraal (in ieder geval voor woningbouw, zorg, onderwijs, klimaat en energie, veiligheid, kinderopvang en digitalisering (waar maatschappelijk relevant)) afspraken over gezamenlijke inzet op voorlichting en opleidingsarrangementen. Onderdeel hiervan kan zijn: • Afspraken over bedrijfsbezoeken • Communicatie over kansrijk opleiden vanuit branches en onderwijs op elkaar afstemmen. • Uitwisseling van voorlichtingsmateriaal / personen die voorlichting kunnen geven. Alumni kunnen bijvoorbeeld ondersteunen bij LOB en het beroepsbeeld overbrengen.	Werkgevers, mbo-scholen	Doorlopend
OCW maakt het publieke en private opleidingsaanbod voor werkenden en werkzoekenden in Nederland transparant en toegankelijk op het platform Leeroverzicht. Het platform biedt ook een overzicht van financiële regelingen waarmee opleidingen (mogelijk) geheel of gedeeltelijk betaald kunnen worden. Ten slotte bevat het platform een laagdrempelige doorverwijzing naar publieke en private loopbaanadviseurs. Ook is er aandacht voor mogelijkheden om leren en werken gelijktijdig te combineren. Zowel werkenden, werkzoekenden als professionals van UWV en gemeenten die werkenden en werkzoekenden ondersteunen bij het vinden van (ander) werk, kunnen van het platform gebruik maken, doordat ze hier een passend opleidingsaanbod kunnen vinden, alsmede mogelijkheden voor financiële steun. Mbo-scholen leveren hun opleidingsaanbod aan RIO en EDU-DEX, waarna deze op het platform Leeroverzicht wordt getoond. Leeroverzicht is op 10 oktober '22 live gegaan en wordt momenteel doorontwikkeld, met verkenning van mogelijkheden voor personalisering van het platform. Verdere ontwikkeling bestaat uit: • het ketenmanagement voor samenhang en samenwerking van de verschillende informatiesystemen; • het toevoegen van skills-informatie; • het tijdelijk beheer; • een project gericht op het definitieve beheer; • en een project gericht op communicatie en implementatie.	OCW, mbo-scholen, gemeenten, UWV	Doorlopend

Wat?	Wie?	Tijdpad
We passen KiesMBO zodanig aan dat kansrijke en duurzame beroepen meer in de spotlight komen te staan. We hebben daarbij aandacht voor de opleidingen die raken aan maatschappelijke opgaven (woningbouw, zorg, onderwijs, klimaat en energie, veiligheid, kinderopvang en digitalisering (waar maatschappelijk relevant) voor de komende jaren. Bij het aanpassen van KiesMBO worden studenten betrokken.	OCW, SBB, JOB en partners van KiesMBO (MBO Raad, VO Raad, Sociale partners, NRT0)	2023
Voor studenten die bij de instroom nog niet voldoende weten wat ze willen én voor studenten die gedurende de mbo-opleiding uitvallen en behoefte hebben aan heroriëntatie kan een oriëntatieprogramma een goede oplossing zijn. OCW maakt een experiment met een domeinoverstijgend oriëntatieprogramma mogelijk. In het experiment toetsen we of een oriëntatieprogramma in het mbo bijdraagt aan een passende en bestendige studiekeuze en aan het voorkomen van switch en uitval.	OCW, mbo-scholen, werkgevers, SBB	Start studiejaar 2023-2024
Het blijft van belang om ontwikkelingen op de arbeidsmarkt snel te vertalen naar het onderwijs en hier de juiste vorm voor te vinden, via keuzedelen, mbo-certificaten, de aanpassing van een kwalificatiedossier of ruimte in de onderwijsuitvoering. OCW vraagt SBB te adviseren over de toekomst van de kwalificatiestructuur, waarbij het actueel houden van kwalificaties een van de belangrijkste vraagstukken is. SBB betreft docenten hierbij actief en benut de ervaringen met recente vernieuwingstrajecten.	OCW, SBB	2023
OCW zorgt voor een voortzetting van de financiering van het Meld- en Expertisepunt Specialistisch Vakmanschap. Op deze manier blijft de aandacht voor en het belang van kleinschalig vakmanschap binnen het mbo geborgd.	OCW, SBB	Vanaf 2023 e.v.

Wat?	Wie?	Tijdpad
Het onderwijs en (georganiseerd) bedrijfsleven in SBB gaan samen aan de slag met de nadere invulling van de aanpak kansrijk opleiden (vanuit het advies van de Taskforce Asscher). Het doel van de aanpak kansrijk opleiden is om gezamenlijk grote vraagstukken op de arbeidsmarkt aan te pakken en de student gedurende zijn hele loopbaan een kansrijke opleiding te bieden met een goede start op de arbeidsmarkt. Onderwijs en (georganiseerd) bedrijfsleven overleggen hierover en maken afspraken op landelijk, sectoraal en regionaal niveau. OCW zet verschillende acties in om de aanpak kansrijk opleiden te ondersteunen, die zijn uitgewerkt in de Kamerbrief over kansrijk opleiden van 22 december 2022 als beleidsreactie op het advies van de Taskforce Asscher en recente adviezen van CMMBO.	SBB, Mbo-scholen, (georgani- seerd) bedrijfsleven, OCW,	Nadere uit- werking/ ontwik- keling werkwijze en eerste implemen- tatie in sectoren zorg, techniek en eco- nisch admini- stratief door onderwijs en (geor- ganiseerd) bedrijfs- leven in periode 2023 – 2024.

Doelstelling 2.2

Studenten in het mbo krijgen een kwalitatief goede stageplek of leerbaan die aansluit bij de opleiding en ontwikkelingsbehoefte van de student. We bannen stagediscriminatie uit en studenten krijgen een passende vergoeding.

Wat?	Wie?	Tijdpad
Leren in de beroepspraktijk vormt het hart van het mbo. De acties onder deze doelstelling werken we uit in het Stagepact. Deze Werkagenda en het Stagepact zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. In het stagepact is onder meer aandacht voor: • Uitbannen van stagediscriminatie. • Voldoende stageplekken. (het tegengaan van stagetekorten) • Goede begeleiding van studenten, vanuit de school en vanuit het leerbedrijf. • Een passende stagevergoeding	JOB, BVMBBO, MBO Raad, NRTTO, VNO-NCW, MKB-Nederland, VNG, SBB, CNV Onderwijs, CNV Jongeren, FNV, FNV Young & United, AOb, FvOv, SZW, OCW.	Januari 2023
We besteden aandacht aan de informatievoorziening rond de verwachte hoogte van het bedrag voor de subsidie praktijkleren in het mbo, die werkgevers kunnen ontvangen als tegemoetkoming voor de kosten van de begeleiding in de praktijk bij leerbanen BBL. De regeling wordt momenteel geëvalueerd. Het is wettelijk vereist dit iedere vijf jaar te doen. Inzichten uit de evaluatie worden gebruikt om te beoordelen of de subsidieregeling in de huidige vorm kan worden voortgezet of dat er aanleiding is om inhoudelijke wijzigingen door te voeren of de regeling stop te zetten. Het wederom meerjarig verplichten van de regeling ligt ons inziens voor de hand. Bij een positieve evaluatie zullen de huidige middelen ingezet worden voor een vervolgregeling van 5 jaar. (Zie ook het stagepact).	Primair OCW. SBB, VNO-NCW / MKB-Nederland	2023 e.v.

Doelstelling 2.3

De mbo-sector draagt bij aan het (op maat, modulair en via BBL) bij- en omscholen van werkenden en werkzoekenden. Met specifieke aandacht voor de bij- en omscholing in het kader van de maatschappelijke opgaven (woningbouw, zorg, onderwijs, klimaat en energie, veiligheid, kinderopvang, en digitalisering (waar maatschappelijk relevant)). En met specifieke aandacht voor mogelijkheden voor scholing via praktijkleren in het mbo voor mensen, die om verschillende redenen aan de kant staan en niet, of niet duurzaam, aan het werk zijn. Werkgevers, mbo-scholen en SBB maken hier samen afspraken over met benutting van de subsidieregeling praktijkleren⁹. Ook werken mbo-scholen en werkgevers in samen in de LLO-katalysator.

Wat?	Wie?	Tijdpad
We starten een BBL offensief. We streven er gezamenlijk naar dat 35% van het totale aantal mbo-studenten een BBL-traject volgt. VNO NCW en MKB-Nederland brengen de meerwaarde van de BBL-opleidingen, waarin werken en leren wordt gecombineerd, voor jongeren en volwassenen onder de aandacht bij sectoren die hier geen traditie in hebben (zoals de ICT sector). SBB vraagt in het RMT aandacht voor scholing van werkenden en werkzoekenden via de BBL, mbo-certificaten en praktijkverklaringen. Scholen vergroten hun aanbod voor BBL-opleidingen, met name ten behoeve van de woningbouw, zorg, onderwijs, klimaat en energie, veiligheid, kinderopvang en digitalisering (waar maatschappelijk relevant) en zorgen ervoor dat deze opleidingen afgestemd zijn op wat zij-instromers al kennen en kunnen, en maken dit BBL-aanbod expliciet bekend binnen de eigen regio.	VNO-NCW / MKB-Nederland, SBB, Mbo-scholen	2023 e.v.

⁹ Tegemoetkoming voor werkgevers in de kosten van de begeleiding van praktijkleren in de BBL.

Wat?	Wie?	Tijdpad
De urgentie is hoog om snel en flexibel aanbod te realiseren, passend bij de opleidings- en ontwikkelvragen van bedrijven. Hiervoor is zowel aan de vraagkant (werkgever) als aan de aanbodkant (private en publiek bekostigde scholen) extra inzet nodig. Het is van belang om hier gedurende de looptijd van deze Werkagenda concreet mee aan de slag te gaan. Tijdens het afronden van de Werkagenda zijn we nog niet tot afspraken gekomen rond bedrijfsscholen. Begin 2023 wordt er verder invulling gegeven aan plannen op dit thema.	OCW	2023
Publieke en private scholen en regionaal bedrijfsleven sluiten arrangementen af gericht op de maatschappelijke opgaven in de regio, waar mogelijk aansluitend bij regionale Human Capital Agenda's en Economic Boards. Hierdoor worden opleidingsbehoefte en opleidingsaanbod beter op elkaar aangesloten en worden werkenden en werkzoekenden beter toe geleid naar en voorbereid op de huidige- en toekomstige uitdagingen op de arbeidsmarkt. Scholen en regionaal bedrijfsleven maken- in overleg met en gefaciliteerd door het landelijke bedrijfsleven- tevens gebruik van de (financiële) ondersteuning van het NGF project LLO-katalysator (in eerste instantie daar waar het de energie- en grondstoffentransitie raakt).	Mbo-scholen, werkgevers, VNO-NCW, MKB-Nederland, NRTO	2023 e.v.
Het landelijk en regionaal bedrijfsleven formuleert hun concrete opleidingsvraag en maakt duidelijk wat dit betekent voor de instroom van deelnemers in certificaatgerichte trajecten. Brancheorganisaties zorgen voor betere voorlichting aan individuele bedrijven over de mogelijkheden en de meerwaarde van mbo-certificaten met als doel dat deze bekender worden en beter gewaardeerd worden bij het aannemen van personeel en in de loopbaan van werknemers. Er komen meer trajecten gericht op mbo-certificaten voor arbeidsmarktrelevante onderdelen van opleidingen beschikbaar. Deze trajecten kunnen ingezet worden voor bij- en omscholing van werkenden en werkzoekenden. Publieke en private scholen voeren deze trajecten uit in de niet-bekostigde, derde leerweg. Het landelijk georganiseerd bedrijfsleven blijft betrokken bij het bepalen van het verbinden van mbo-certificaten aan onderdelen van mbo-opleidingen. SBB ontwikkelt en onderhoudt de onderdelen waaraan mbo-certificaten zijn verbonden. Scholen ontwikkelen samen met het bedrijfsleven en mede gefaciliteerd vanuit het project LLO-katalysator passende scholingsprogramma's en vergroten hun aanbod van arbeidsmarktrelevante onderdelen die afgerond kunnen worden met een mbo-certificaat. Waar nodig worden verschillende certificaten of andere delen van opleidingen samengevoegd in een scholingsaanbod voor specifieke doelgroepen.	VNO-NCW, MKB-Nederland, NRTO, MBO Raad, SBB, OCW, werkgevers	Doorlopend

Wat?	Wie?	Tijdpad
Het mbo draagt bij aan de arbeidsmarktinfrastructuur waarbij de overgang van werk-naar-werk en van uitkering-naar-werk wordt gestimuleerd door het bieden van scholingsmogelijkheden aan mensen die om verschillende redenen aan de kant staan en niet, of niet duurzaam, aan het werk zijn. Het gaat o.a. om instrumenten voor om- en bijscholing naar woningbouw, zorg, onderwijs, klimaat en energie, veiligheid, kinderopvang en digitalisering (waar maatschappelijk relevant), en de ondersteuning via praktijkleren in het mbo, gericht op het halen van een mbo-diploma, mbo-certificaat of praktijkverklaring. Mbo-scholen worden voor het leveren van deze bijdrage aan de arbeidsmarktinfrastructuur gepositioneerd, onder meer via deelname aan de regionale mobiliteitsteams (RMT's), en investeren zo nodig mankracht om begeleiding naar mbo-scholing mogelijk te maken. Werkgevers worden gestimuleerd door de subsidieregeling praktijkleren, waarin zij een tegemoetkoming ontvangen voor hun rol als leerbedrijf. De LLO-Katalysator stimuleert regionale samenwerkingsverbanden voor ontwikkeling van vraaggerichte opleidingsprogramma's in regionale publiek-private samenwerkingsverbanden van bedrijfsleven, publieke en private opleiders en overheid. SBB heeft kennis van alle mogelijkheden in het mbo en brengt leermogelijkheden in beeld bij erkende leerbedrijven en ondersteunt leerbedrijven en praktijkopleiders bij om- en bijscholing via praktijkleren in het mbo, gericht op het halen van een mbo-diploma, mbo-certificaat of praktijkverklaring. SBB faciliteert scholen, leerbedrijven, gemeente, UWV en overige regionale of sectorale partners bij vragen over of verzoeken tot ondersteuning bij praktijkleren in het mbo voor werkenden en werkzoekenden.	SZW, OCW, SBB, MBO Raad, NRTO, sociale partners, mbo-scholen	2023 e.v.
UWV en SBB ontwikkelen (in opdracht van SZW en OCW) een gemeenschappelijke skillstaal en de koppeling hiervan aan de kwalificatiestructuur van het mbo. Met diezelfde skillstaal kan ook leer- en werkervaring worden beschreven, de leernutkomsten van opleidingen en de vraag van werkgevers. De skillstaal is in staat met alle bekende internationale skillsclassificaties te 'communiceren'. Deze skillstaal wordt open beschikbaar gesteld. SBB verkent wat nodig is om andere onderwijssectoren aan te sluiten op deze skillstaal. VNO-NCW stimuleert werkgevers om hun vraag naar arbeid in termen van skills te beschrijven.	OCW, SZW, SBB, VNO-NCW, MKB-Nederland, BV MBO	2023-2026

Wat?	Wie?	Tijdpad
Publieke en private partijen verkennen met elkaar op welke wijze reeds aanwezige leer- en werkervaringen van werkenden en werkzoekenden makkelijker gewaardeerd kunnen worden binnen het beroepsonderwijs, waarmee bij-en omscholing efficiënter kan worden uitgevoerd. Daarmee komt de gevraagde leercultuur rond Leven Lang Ontwikkelen dichterbij. Sociale partners nemen hierbij het voortouw en betrekken andere belanghebbenden.	MBO Raad, NRTO, sociale partners	2023 e.v.
Voor zowel publieke als private scholen is het van belang dat eerlijke concurrentie mogelijk is. De Beleidsregel Investeren met publieke middelen in private activiteiten heeft als voornaamste doelen het voorkomen dat bekostiging onrechtmatig wordt besteed en het voorkomen dat private activiteiten die mede met publieke middelen worden gefinancierd de marktwerking verstoren. Zowel publieke als private scholen constateren dat er nu geen sprake is van een gelijk speelveld en gaan met het ministerie in gesprek om hier een passende oplossing voor te vinden. Bovendien wordt het speelveld meegenomen in de brede toekomstverkenningen mbo en ho, zodat er een integrale visie kan ontstaan op beroepsonderwijs, hoger onderwijs en wetenschap.	OCW, mbo-scholen	Toekomstverkenning LLO 2023
In de toekomstverkenning LLO, die bestaat uit een toekomstvisie en een Actieplan, nemen we mogelijkheden op om de publiek bekostigde mbo-scholen beter te ontsluiten, zodat investeringen die we al doen ook meer publiek gebruikt kunnen worden. De Tweede Kamer wordt in 2023 geïnformeerd over de toekomstverkenning LLO.	OCW, i.s.m. mbo-scholen	Toekomstverkenning LLO 2023

PRIORITEIT 3

Onderwijs voor de toekomst: kwaliteit, onderzoek en innovatie

Doelstelling 3.1

We verbeteren de beheersing van Nederlands en rekenen onder mbo-studenten. We zorgen dat de kwaliteit van docenten die Nederlands en rekenen (en burgerschap, zie 3.2) geven versterkt wordt.

Wat?	Wie?	Tijdpad
OCW voert een verkennend onderzoek uit naar de achtergrond van de nu werkzame docenten op het gebied van Nederlands, rekenen en burgerschap, daarbij wordt ook onderzocht welke beleidskeuzes scholen maken. In de begeleidingsgroep van het onderzoek zitten zowel de MBO Raad als docentenvertegenwoordigers. Aan de hand van de uitkomsten van dit onderzoek stelt OCW een aantal beleidsopties op om vorm te geven aan eisen aan docenten in het mbo. Bij het opstellen van deze opties wordt er gekeken naar de specifieke mbo-context. In het Coalitieakkoord staat over het versterken van de kwaliteit van het mbo het volgende: ‘vakken basisvaardigheden en burgerschap (worden) gegeven door bevoegde docenten.’ De minister neemt in 2023 een besluit over hoe invulling wordt gegeven aan de eisen voor het mbo. De minister betreft naast de resultaten uit het bovenstaande onderzoek het advies en input van docenten, studenten (JOB), lerarenopleidingen en werkgevers (zijnde de mbo-instellingen) in zijn besluitvorming.	OCW, MBO Raad, BVMO, JOB, lerarenopleidingen	Onderzoek Eerste helft 2023

Wat?	Wie?	Tijdpad
OCW en de mbo-scholen zorgen ervoor dat rekenen en Nederlands aantrekkelijk en passend bij de leef- en beroepscontext van studenten worden aangeboden en er meer differentiatie per onderwijsniveau mogelijk is. Om dit doel te bereiken zijn de mbo-rekeneisen recent aangepast. OCW financiert vanaf 2023 een platform waarmee het mbo als collectief kan leren wat een effectieve inrichting van dit nieuwe rekenonderwijs is en zo evidence-based kan bijsturen. Voor Nederlands is het van belang om vervolg te geven aan de uitkomsten van de evaluatie van de referentieniveaus. Hiertoe stelt OCW in afstemming met de MBO Raad, NRTO en BVMBBO een expertgroep aan in 2023. OCW investeert jaarlijks €2 mln. in het verbeteren van het aanbod van basisvaardigheden in het mbo.	OCW, MBO Raad, NRTO, BVMBBO	2023
We hebben speciale aandacht voor groepen die extra inspanning en tijd nodig hebben voor het versterken van hun basisvaardigheden, zoals entree-studenten, herstarters of studenten waar een gebrek aan basisvaardigheden is ingebed in bredere sociaal-maatschappelijke problematiek.	OCW, MBO Raad	Doorlopend
We investeren ook in het wegwerken van (corona)achterstanden bij studenten die daarmee vanuit het vo instromen in het mbo.	Mbo-scholen	Doorlopend
We gaan het niveau van de beheersing van de basisvaardigheden van onze studenten op stelselniveau in kaart brengen en koppelen aan een nader te formuleren doelstelling. Hiervoor benutten we zo veel mogelijk de bestaande informatie vanuit de centrale examens en instellingsexamens, zodat we de werkdruk bij het in kaart brengen voor scholen minimaliseren.	OCW, MBO Raad	2023

Doelstelling 3.2

Burgerschapsonderwijs draagt bij aan de algemene vorming van de student, bijvoorbeeld door ondersteuning bij het versterken van maatschappelijke, sociale en kritische denkvaardigheden. We verbeteren de kwaliteit van het burgerschapsonderwijs.

Wat?	Wie?	Tijdpad
De minister herijkt de kwalificatie-eisen voor burgerschap en past het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB (Ekb WEB) aan. Het ministerie gaat met de MBO Raad in gesprek over hun fundamentele principes over de rol van de overheid in de burgerschapsopdracht.	OCW	2023-2024
We zorgen voor meer duidelijkheid over welke inspanningen van studenten worden verwacht om te voldoen aan de kwalificatie-eisen en leggen dit vast in het Examen- en Kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB.	OCW, MBO Raad, NRTTO, BVMBBO, JOB	2023-2024
We zorgen dat de kwaliteit van docenten die burgerschapsonderwijs verzorgen wordt versterkt. Zie de actie onder 3.1 over de eisen in het mbo. Ook kijken werkgevers (zijnde mbo-scholen) en docenten (lerarenorganisaties) gezamenlijk naar de schoolcurricula voor het vak burgerschap.	OCW, MBO Raad, BVMBBO, vakbonden, JOB	2023

Wat?	Wie?	Tijdpad
Scholen stellen docenten aan op basis van het bekwaamheidsprofiel (en scholen hen waar nodig bij). Mbo-scholen betrekken zo goed mogelijk de docenten zelf bij het opstellen van het hieruit voortvloeiende personeelsbeleid. NB: door het besluit van de minister in 2023 kan dit veranderen (zie 3.1). Landelijk betreft de MBO Raad de beroepsvereniging BVMBO bij het opstellen van het bekwaamheidsprofiel. Dit profiel biedt mbo-scholen, onderwijsteams en docenten houvast en inspiratie en gaat specifiek in op de taken, kennis, vaardigheden en houdingen die nodig zijn om burgerschapsvorming en burgerschapsonderwijs in het mbo vorm te geven. Op iedere mbo-school wordt jaarlijks gevolgd wat de opleidingsachtergrond is van docenten die burgerschap geven. Dit wordt op schoolniveau met de ondernemingsraad besproken. Mogelijk wordt deze afspraak aangepast vanwege de uitkomsten van het onderzoek naar de opleidingsachtergrond van docenten in het mbo, het besluit van de minister over de eisen voor basisvaardigheden en burgerschap en (zie 3.1).	Mbo-scholen, MBO Raad, BVMBO	Doorlopend
We versterken de ondersteuningsstructuur voor scholen bij het effectief invullen van het burgerschapsonderwijs.	OCW, MBO Raad	2023
We zorgen met goede monitoring voor een beter beeld van de burgerschapscompetenties van studenten, de algehele kwaliteit van het burgerschapsonderwijs, en de mogelijkheden tot verbetering daarvan.	OCW, MBO Raad	Start in 2023
We stimuleren de maatschappelijke diensttijd voor mbo-studenten als niet verplichte praktijkcomponent van het burgerschapsonderwijs door de naamsbekendheid te vergroten. Ook bieden we (via het expertisepunt Burgerschap) ondersteuning aan scholen die de maatschappelijke diensttijd willen implementeren.	OCW, MBO Raad	2023-2027

Doelstelling 3.3

We zorgen ervoor dat werken in het mbo aantrekkelijk is en blijft. We hebben aandacht voor werkdruk en het carrièreperspectief voor onderwijspersoneel. We verminderen de uitval van startend onderwijspersoneel. Alle medewerkers in het mbo, waaronder specifiek docenten en andere onderwijsgevendenden hebben voldoende mogelijkheden zich te ontwikkelen en professionaliseren.

Wat?	Wie?	Tijdpad
Mbo-scholen maken – in samenspraak met de OR – ambitieuze en realistische plannen met kwantitatieve doelstellingen op het gebied van de volgende thema's • Inschaling onderwijspersoneel • Professionalisering onderwijspersoneel • Werkdruk onderwijspersoneel • Begeleiding van startend onderwijspersoneel De sociale partners kunnen gezamenlijk bepalen dat aanvullende landelijke afspraken of nadere specificering nodig is. Mbo-scholen besteden in hun kwaliteitsplan- gekoppeld aan het staande HRM-beleid – inhoudelijk aandacht aan carrièreperspectief voor alle medewerkers, en meer specifiek gericht op docenten en andere onderwijsgevendenden, en ontwikkelen waar nodig aanvullend beleid hierop. Mbo-scholen inventariseren welke acties/interventies binnen de mbo-school ten aanzien van loopbaanbeleid ondernomen worden. Mbo-scholen leggen dit met de ondernemingsraad vast in hun loopbaanbeleid. Mbo-scholen geven in hun kwaliteitsplan aan welk substantieel bedrag zij hiervoor investeren en leggen hierover inhoudelijk verantwoording af via het (sociaal) jaarverslag (Geïntegreerd Jaardocument). Mbo-scholen maken daarbij inzichtelijk hoe zij de middelen voor carrièreperspectief inzetten en op welke manier deze bijdragen aan de doelen van de Werkagenda mbo (instroom, doorstroom en behoud van personeel voor de arbeidsmarkt van het mbo etc.). De optelsom van de plannen van alle mbo-scholen moet aannemelijk maken dat bovenstaande landelijke doelstellingen worden behaald. Voor het carrièreperspectief van onderwijspersoneel komt totaal 142 miljoen euro beschikbaar. 52 miljoen vanuit de Regeling salarismix – die zal eindigen per 31 december 2023 – en 90 miljoen vanuit Regeling kwaliteitsafspraken. In de Regeling kwaliteitsafspraken wordt gespecificeerd hoe de middelen voor carrièreperspectief verdeeld worden over de Randstad en de niet-Randstad. Mbo-scholen hebben gegeven de eigen situatie naar eigen inzicht de mogelijkheid om uit de kwaliteitsmiddelen extra middelen te besteden aan carrièreperspectief voor alle medewerkers. In dat geval zijn er minder kwaliteitsmiddelen beschikbaar voor andere doelstellingen.	Bekostigde mbo-scholen	2023

Wat?	Wie?	Tijdpad
Mbo-scholen dragen zorg voor loopbaanbeleid binnen de mbo-school. Meer specifiek richt dit loopbaanbeleid zich op carrièreperspectief voor docenten en andere onderwijsgeevenden in onderwijsteams. Hierbij maakt iedere mbo-school inzichtelijk welke kwaliteitscriteria er zijn om door te kunnen groeien van docent LB naar docent LC en docent LD. De mbo-school geeft hierbij onderbouwd aan of deze doorgroei (in het formatiebeleid) al dan niet gelimiteerd is en geeft aan welke consequenties dit heeft voor het ontwikkelperspectief van docenten in verhouding tot het totale aantal onderwijsgeevenden/ personeelsbestand in de mbo-school. De mbo-scholen maken inzichtelijk hoe zij het aangewezen budget besteden op zo'n manier dat het bijdraagt aan voldoende instroom, doorstroom, het behoud van onderwijspersoneel en de vermindering van werkdruk.	Bekostigde mbo-scholen	Doorlopend
Sociale partners in het mbo evalueren in de eerste helft van 2023 de gemaakte cao-afspraken over werkdrukplannen en gaan op basis van deze evaluatie het gesprek aan. Centraal in de evaluatie staan de beleving en de oorzaken van werkdruk, de interventies die al gepleegd zijn en nog kunnen worden om deze beleving positief te beïnvloeden.	Bekostigde mbo-scholen en sociale partners	2023
Mbo-scholen hebben voor de aanwas van nieuwe medewerkers de mogelijkheid om, naast docenten vanuit de lerarenopleiding, ook zij-instromers uit het bedrijfsleven aan te trekken. Zij-instromers krijgen vervolgens de gelegenheid zich pedagogisch didactisch tot docent te ontwikkelen en/of als instructeur werkzaam te zijn, al dan niet gecombineerd met een baan in het bedrijfsleven. Mbo-scholen intensiveren in het aannamebeleid hun inzet hierop. Mbo-scholen en het bedrijfsleven zoeken de komende jaren actief naar creatieve oplossingen om meer zij-instromers aan te trekken. Dit betreft ook de inzet van hybride docenten. Scholen zorgen voor voldoende begeleiding en ondersteuning van startend onderwijspersoneel, zodat zij een goede start kunnen maken in hun onderwijsloopbaan en behouden blijven voor de mbo-sector. Nog te veel startend onderwijspersoneel valt in de eerste jaren uit. Deze trend willen we keren.	Mbo-scholen (primair), VNO NCW/MBK Nederland	Doorlopend

Wat?	Wie?	Tijdpad
OCW investeert in een landelijk ondersteuningsprogramma dat docenten en ander onderwijspersoneel helpt bij het vergroten van hun digitale vaardigheden en digitaal veilig handelen.	OCW, mbo-scholen	2023- 2025
OCW en MBO Raad brengen de actuele tekorten aan onderwijspersoneel zo goed mogelijk in kaart. Waar nodig nemen we vervolgens maatregelen. In de Werkagenda <i>Samen voor het beste onderwijs</i> zijn mijlpalen afgesproken voor het aanpakken van tekorten in het po, vo en mbo. Indien dat nodig blijkt te zijn, maken we voor het mbo nog specifieke aanvullende afspraken.	OCW, MBO Raad	2023
We zorgen dat er binnen de lerarenopleidingen meer aandacht is voor het mbo, zoals eerder afgesproken in de gezamenlijke agenda van de MBO Raad, de Vereniging Hogescholen en ADEF “Meer Samen”. De MBO Raad onderschrijft de beweging dat de lerarenopleidingen meer maatwerk bieden en verder flexibiliseren (zie het Bestuursakkoord Flexibilisering Lerarenopleidingen).	OCW, MBO Raad, VH, Leraren- opleidingen.	Door- lopend
We zorgen ervoor dat het werken in het mbo aantrekkelijk is, en dat de werkdruk voor docenten en andere onderwijsgeevenden behapbaar blijft. We bieden docenten en andere onderwijsgeevenden voldoende mogelijkheden en tijd tot leren, individueel en samen met hun onderwijsteam (‘teamleren’). We stimuleren professionalisering van docenten die rekenen, Nederlands en burgerschapsonderwijs verzorgen door ontwikkeling en verspreiding van professionaliseringsaanbod. We geven scholen (financiële) ruimte om hier op in te zetten. OCW investeert hierin jaarlijks €30 mln. Scholen maken professionalisering van docenten die rekenen, Nederlands en burgerschapsonderwijs geven onderdeel van hun scholingsbeleid en het daarbij horende scholingsbudget. Scholingsbeleid is onderdeel van het personeelsbeleid van de school, waarover de werkgever jaarlijks rapporteert in het sociaal jaarverslag.	OCW, MBO Raad, (bekostigde) mbo-scholen, leraren- opleidingen	Door- lopend
Bij het uitwerken van bovenstaande ambities en acties, betrekken we op landelijk niveau (vakbonden en beroepsvereniging) en op schoolniveau zo goed mogelijk de docenten zelf.	BVMBO, OCW, MBO Raad	Door- lopend

Doelstelling 3.4

We zorgen ervoor dat het mbo op het gebied van onderzoek en innovatie een volwaardige en gelijkwaardige partner in de onderzoeks- en kennisnetwerken wordt.

Wat?	Wie?	Tijdpad
Het mbo krijgt en benut vaker mogelijkheden voor praktijkgericht onderzoek. Dat vraagt van de Rijksoverheid om te zorgen dat het mbo een plek in de relevante regelingen en calls krijgt.	OCW	Doorlopend
We ondersteunen en faciliteren practoren en docent-onderzoekers, zodat zij meer impact kunnen hebben. OCW investeert ongeveer €3 mln additioneel in de practoraten. Binnen de Kwaliteitsafspraken maken scholen bovendien plannen voor in totaal €25 mln. om nieuwe practoraten in hun scholen op te zetten en bestaande practoraten uit te breiden of te versterken. Dit kunnen scholen ook via regionale samenwerking vormgeven.	OCW, bekostigde mbo-scholen, BVMBO	Doorlopend
We zetten een Comeniusprogramma en onderwijspremie op, aansluitend op het hoger onderwijs. In deze beurzen en premie investeert OCW tot en met 2027 in totaal €22 mln.	OCW, docenten.	2022 e.v.
We streven ernaar dat het mbo op het gebied van onderzoek en innovatie een volwaardige en gelijkwaardige partner, aanvullend op het ho, in de onderzoeks- en kennisnetwerken en kennisinfrastructuur is en wordt benaderd wanneer het aankomt op onderzoek en innovatie. We brengen kwalitatief en kwantitatief in kaart waar het mbo staat op het gebied van onderzoek en innovatie. We maken onderscheid tussen verschillende vormen van innovatie en onderzoek, en verschillende samenwerkingsverbanden. We doen dit aan het begin en aan het eind van deze Werkagenda. Zo brengen we ook in beeld of het mbo genoeg kan waarmaken binnen het huidige (financiële) systeem. We kijken bij het in kaart brengen ook naar kennisnetwerken over de grens, en hoe mbo-scholen in de internationale samenwerking met hogescholen en universiteiten een expertiserol kunnen vervullen bij de kennis en toepassing van technisch en praktijkgericht onderwijs. Een voorbeeld hiervan zijn de Centres of Vocational Excellence, zoals PoVE.	OCW, MBO Raad	Doorlopend

Wat?	Wie?	Tijdpad
OCW investeert in de open aanpak <i>MBO in 2030</i>, zodat innovatie challenges uitgezet kunnen worden. De thema's zijn 'regionaal ecosysteem', 'gepersonaliseerd leren', 'valideren' en 'de veranderende rol van de docent'. Daarnaast zullen er challenges specifiek gericht worden op mbo-studenten, zodat ook zij hun visie op de toekomst van het mbo kunnen geven.	OCW	2022 en 2023, daarna wordt de aanpak geëvalueerd en bij positief resultaat doorgezet.
OCW verkent hoe de nieuwe regeling voor het Regionaal Investeringsfonds mbo sterker gericht kan worden op de maatschappelijke opgaven van Nederland, zoals de klimaat- en energietransitie, woningbouw, onderwijs, veiligheid, zorg, kinderopvang en digitalisering (waar maatschappelijk relevant).	OCW	Nieuwe regeling gaat in per 1 januari 2024
Mbo-scholen gaan aan de slag met excellentietrajecten, passend bij de behoefte in hun regio. De scholen ontwikkelen de excellentietrajecten evidence-based verder. Scholen worden hierbij ondersteund door Stichting MBO Excellent. We maken zichtbaar welke excellentiemogelijkheden het mbo kent.	Bekostigde mbo-scholen	Doorlopend
Cybersecurity en privacybescherming zijn randvoorwaarden voor veilige digitalisering in het onderwijs. Via <i>Digitaal Veilig MBO</i> maken we een programma voor het verbeteren hiervan.	OCW, MBO Raad	2022-2027
We benutten het groeifondsvoorstel <i>Digitaliseringsimpuls NL</i> om een infrastructuur op te zetten met Centres for Teaching and Learning en regionale transformatiehub's. Met deze infrastructuur kan het mbo kennisdeling tussen scholen, docenten en andere partijen over (bewezen effectieve) innovaties in het onderwijs versnellen en verbreden. In de toekomst kan deze infrastructuur eventueel breder benut worden voor onderzoek en innovatie in het mbo. (Nu is het aangrijpingspunt nog met name het thema 'digitalisering').	OCW, MBO Raad	Tranche 1: 2022 – 2024 Tranche 2: 2025 tot 2030
We benutten het groeifondsvoorstel <i>Digitaal Onderwijs Goed Geregeld</i> voor het moderniseren van de digitale leermiddelenketen. Met de nieuwe moderne keten beschikt het onderwijs straks over een digitale infrastructuur voor leermiddelen en examens, waardoor het onderwijs kan innoveren met behulp van ICT en tegelijkertijd wendbaarder en veiliger wordt.	OCW, MBO Raad	2023-2031

Ons streven is
dat jongeren en
volwassenen
zich goed begeleid
voelen bij het
maken van een
keuze voor een
opleiding en een
beroep.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

